

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 133 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Įstatymo projektą parengti paskatino politikų ir atsakingų institucijų susitelkimas, siekiant imtis veiksmų apriboti patekimą į Lietuvos Respubliką trečiųjų šalių piliečiams, kurie aktyviai remia ir (ar) dalyvauja užsienio valstybės vykdomoje tarptautinės teisės principus ir normas pažeidžiančioje veikoje. Šie asmenys, aktyviai remiantys užsienio valstybių tarptautinės teisės principus ir normas pažeidžiančias veikas, kartu yra tų valstybių valdžios režimo rėmėjai ir „minkštosios galios“ projektų (ir ne tik) vykdytojai ir įrankiai.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti specifinius politinius pagrindus, kuriais būtų uždrausta trečiųjų šalių piliečiams, remiantis išplėsta „S. Magnickio nuostata“, atvykti į Lietuvos Respubliką iki 5 metų laikotarpiui, jeigu tokie asmenys aktyviai remia ir (ar) dalyvauja užsienio valstybių vykdomose tarptautinės teisės principus ir normas pažeidžiančiose veikose. Akcentuojant tokių veikų rėmimą, neretai tai atsispindi užsieniečio skleidžiamoje priešiškoje ir manipuliatyvioje retorikoje, pateisinančioje užsienio valstybės įvykdytus tarptautinės teisės pažeidimus. Taip pat tokie užsieniečiai savo paramą išreiškia viešais pasisakymais, skatinančiais tautinę nesantaiką ir neapykantą, remiančiais užsienio valstybės vykdomą istorinio revizionizmo politiką, pateisinančiais kitų valstybių teritorinio integralumo ir suvereniteto pažeidimus ir jų nepripažįstant. Neretai tokie užsieniečiai, atvykę į Lietuvos Respubliką, savo retorika, elgesiu, savo asmeniu yra nedemokratiškas politikų režimų „minkštosios galios“ projektų sklaidos įrankis, kurį užsienio valstybė išnaudoja siekdama pateisinti savo agresyvią užsienio politiką, formuoti teigiamą jos valdžios vykdomos politikos įvaizdį, skleisti dezinformaciją, daryti propagandinę įtaką Lietuvos visuomenei ir neigiamai indoktrinuoti Lietuvos Respublikos gyventojus.

Naujo pagrindo, uždraudžiančio užsieniečiams atvykti į Lietuvos Respubliką iki 5 metų laikotarpiui, įtvirtinimas ženkliai palengvintų atsakingų institucijų darbą ir kartu atitiktų Vyriausybės programos tikslus vykdyti kryptingą kovą su dezinformacija politiką.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projektą parengė Seimo narys Žygimantas Pavilionis. Seimo Užsienio reikalų komiteto nariai 2021 m. kovo 24 d. posėdyje (protokolo Nr. 105-P-31) vienbalsiai išreiškė pritarimą šioms siūlomoms įstatymo pataisoms.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Lietuvos Respublikos Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 133 straipsnyje yra reglamentuojami pagrindai, kuriais remiantis užsieniečiui yra uždraudžiama

atvykti į Lietuvos Respubliką. Draudimo užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką pagrindus galima suskirstyti į tris grupes: 1) dėl migracijos taisyklių pažeidimo (nustatomas draudimas atvykti trečiosios šalies piliečiui iki 5 metų, kai tam tikrais atvejais atsisakyta išduoti vizą ar ji buvo panaikinta, ar atšaukta Šengeno viza, atsisakyta išduoti leidimą gyventi ar jis buvo panaikintas); 2) dėl grėsmės valstybės saugumui ar viešajai tvarkai (draudimo atvykti trukmė trečiosios šalies piliečiui gali būti nustatoma virš 5 metų, ES piliečiui ar jo šeimos nariui – iki 5 metų); 3) dėl „S. Magnickio įstatymo“ taisyklių (trečiosios šalies piliečiams, įvykdžiusiems sunkius žmogaus teisių pažeidimus, korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką ar pinigų plovimo požymius atitinkančią nusikalstamą veiką ir (ar) dėl šių priežasčių įtrauktiems į kitos Europos Sąjungos valstybės narės, Europos laisvosios prekybos asociacijos ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės nacionalinį užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti, sąrašą, draudžiama patekti į Lietuvos teritoriją iki 5 metų). Sprendimus dėl pastarojo pagrindo užsienio reikalų ministro siūlymu priima vidaus reikalų ministras.

Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinį sąrašą sudaro, tvarko ir duomenis iš šio sąrašo skelbia ir centrinei antrosios kartos Šengeno informacinei sistemai teikia Migracijos departamentas.

Draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką trukmė nustatoma kiekvienu atveju tinkamai atsižvelgus į visas su konkrečiu atveju susijusias aplinkybes.

Užsienietis raštu informuojamas apie priimtą sprendimą uždrausti jam atvykti į Lietuvos Respubliką, jeigu yra žinoma užsieniečio gyvenamoji vieta arba kiti kontaktiniai duomenys. Užsieniečiui neteikiama informacija apie priimtą sprendimą uždrausti jam atvykti į Lietuvos Respubliką, jeigu šios informacijos pateikimas pakenktų valstybės saugumo, gynybos, visuomenės saugumo, nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, nustatymo ir baudžiamojo persekiojimo interesams. ES valstybės narės piliečiui ir (arba) jo šeimos nariui arba kitam asmeniui, kuris pagal Europos Sąjungos teisės aktus naudojasi laisvo asmenų judėjimo teise, informacija apie priimto sprendimo uždrausti jam atvykti į Lietuvos Respubliką faktines aplinkybes neteikiama, jeigu šios informacijos pateikimas pakenktų valstybės saugumo interesams.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma numatyti, kad šalia kitų draudimo užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką pagrindų, užsieniečiui uždraudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui, jeigu toks užsienietis aktyviai remia ir (ar) dalyvauja užsienio valstybės vykdomoje tarptautinės teisės principus ir normas pažeidžiančioje veikoje. Naują pagrindą siūloma įtvirtinti, praplečiant taip vadinamąją „S. Magnickio nuostatą“ [133 straipsnio 4 dalį]. Sprendimus dėl pastarojo pagrindo užsienio reikalų ministro siūlymu taip pat priimtą vidaus reikalų ministras.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto statuto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos tikslus vykdyti kryptingą kovos su dezinformacija politiką.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymo projektą kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatų, naujų terminų nesiūloma nustatyti.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinimui reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, - kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks statutui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetinais metais):

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu buvo konsultuojamasi ir derinamos pozicijos su Užsienio reikalų ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos vadovais, Migracijos departamento prie Vidaus

reikalų ministerijos vadovybe. Įstatymo projektu keičiama įstatymo nuostata yra suderinta su minėtomis institucijomis, jų pozicijos dėl pataisos taip pat buvo įgarsintos 2021 m. kovo 24 d. Seimo Užsienio reikalų komiteto posėdyje (protokolo Nr. 105-P-31).

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis:

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „draudimas užsieniečiui atvykti“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo nariai:

Žygimantas Pavilionis

Laurynas Kasčiūnas

Vytautas Juozapaitis

Audronius Ažubalis

Giedrius Surplys

Marius Matijošaitis

Raimundas Lopata

Saulius Skvernelis

Gabrielius Landsbergis